

II. Správa SNB

analytický odbor

č.j.: CB-0077/140-03/89

V Praze dne 13.7.1989

[REDACTED]

Výtisk č. : 2
Přílohy : 9/16

Denní situační zpráva č. 140/89 ze dne 13. 7. 1989

K bodu : 2a/ 4/5
K bodu : 2b/ 5/8
K bodu : 3 / 8
K bodu : 4 / 2/3

Náčelník II. správy SNB
za mým: Karel VYKYŘEL

[REDACTED]
Výtisk č : 2
Počet listů : 4

K bodu : 2a

ROZDĚLOVNÍK 1

K průběhu navštěvy Marie BARTOŘOVÉ GENOUDOVÉ v ČSSR
ve dnech 12. a 13.7.1989 bylo zjištěno následující:

Návštěvu lze charakterizovat jako rutinní pokračování rozvíjejících se bilaterálních vztahů mezi ČSSR a NSR s akcentem na následující okruhy problémů: politická a hospodářská spolupráce - joint ventures, pokračování politiky uvolňování, problémy odzbrojení, spolupráce NSR a ČSSR při realizaci závěrů Závěrečného aktu KEBS, budování společného evropského domu, předběžná příprava návštěv čs. nejvyšších představitelů předsedy vlády s. ADAMCE a generálního tajemníka ÚV KSČ s. JAKEŠE v NSR, které mají být s konečnou platností dohodnuty během Valného shromáždění OSN v září t.r.

Kromě absolvování oficiálního programu je cílem západoněmeckého ministra osobně poznat a "otypovat" naše nejvyšší představitele, zejména předsedu vlády ČSSR s. ADAMCE, jejich postoje a získat od těchto oficiálních osobnosti seriozní informace o záměrech čs. vedení v oblasti politiky, ekonomiky - přístupu k nelegálním strukturám, církvi.

Kromě uvedeného má západoněmecká strana určité znalosti o existenci určitých závažných rozporů mezi socialistickými zeměmi, které měly podle jejího názoru kulminovat během jednání představitelů SZ na schůzce politického poradního výboru Varšavské smlouvy v červenci t.r. v Bukurešti. Během

rozhovorů s čs. představiteli si H. D. GENSCHER hodlá ověřit situaci v tomto směru a získat kvalifikované informace o průběhu a obsahu jednání politického poradního výboru Varšavské smlouvy.

Bylo zjištěno, že návštěva byla cílově situována do období před 21. výročím srpnových událostí v roce 1968.

Dalším cílem H. D. GENSCHERA bylo již během předchozí návštěvy velvyslaneckého rady ZÚ NSR METZGERA na FMZV ČSSR signalizované setkání s představiteli tzv. čs. opozice (nebylo konkretizováno). Prováděnými opatřeními bylo zjištěno, že skutečně došlo k tomuto setkání a to dne 12.7.1989 v době od 17,30 do 18,50 hod. s Václavem HAVLEM. Rozhovory probíhaly v rezidenci velvyslance za účasti H. D. GENSCHERA, velvyslance ZÚ NSR HUBERA, velvyslaneckého rady LAUKA, tlumočníka ZÚ NSR GRÖNEBAUMA a členů doprovodu ministra zahraničí NSR.

Tomuto setkání předcházelo krátké interview, které Václav HAVEL poskytl redaktoru zastoupení západoněmecké TV ARD BRINGEROVY. Na položenou otázku pracovníkem redakce TV ARD: "Václave, domníváte se, že po rozmluvě, ke které Vás pozval ministr GENSCHER, bude porozumění a dodržování lidských a občanských práv v ČSSR lepší?" , HAVEL poskytl následující odpověď: "No, já pokud jsem stačil pozorovat za poslední léta, tak si nemohu na nezájem stěžovat, německý národ, německý parlament uznal občanská hnutí, mají velký zájem o situaci lidských práv v ČSSR, projevují velkou solidaritu a podporu. Západoněmecká vláda občas bývala trošičku zdrženlivá, tak jsem zvědav, jak rozhovor s panem ministrem dopadne."

Jako překladatel zde působil čs. zaměstnanec zastoupení NSR TV ARD v Praze ROZŠTLAPIL.

Dalším záměrem H. D. GENSCHERA bylo intervenovat u předsedy vlády s. ADAMCE ve věci povolení výjezdu Václavu HAVLOVI do NSR k vyzvednutí literární ceny a současně poskytnutí garance umožnění návratu jmenovaného do ČSSR. K intervenci skutečně došlo.

Dne 12.7.1989 v 17,00 hodin navštívil H. D. GENSCHER kardinála TOMÁŠKA, se kterým setrval cca v půlhodinovém rozhovoru. Následně - během rozhovorů na FMZV byl ze západoněmecké strany vysoce kladně hodnocen postup čs. vedení při příležitosti 90-tých narozenin kardinála TOMÁŠKA a celkový přístup k církevním otázkám. Při příležitosti setkání s TOMÁŠKEM předal H. D. GENSCHER jmenovanému dar od západoněmecké církevní hierarchie v podobě televizního přijímače, videorekordéru a dalších blíže nespecifikovaných předmětů.

Bylo zjištěno, že plánovaný GENSCHEROVÝ projev při přípitku obsahuje apelaci na čs. představitele, "aby se plně zapojili do procesu reforem, probíhajících v některých evropských zemích ve směru posílení procesu v oblasti demokracie, pluralismu a lidských práv. Dále GENSCHER hodlá rovněž hovořit o průběhu návštěvy s. GORBAČOVA v NSR.

V neposlední řadě je cílem GENSCHEROVY mise opět řešit otázku německých vojenských a civilních hrobů na území ČSSR.

Během snídaně dne 13.7.1989 pořádané v rezidenci velvyslance LÚ NSR v Praze se H.D.GENSCHER v 08.30 hod. sešel s jedním z představitelů CHARTY 77, bývalým ministrem zahraničních věcí ČSSR Jiřím HÁJKEM.

Poznatek byl získán dne 12.7.1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako pravdivý a lze ho využít v informačním toku FMV.

Jsou zjištována další fakta související s návštěvou min. zahr. věcí NSR v ČSSR.

2. edice

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupň utajení/(svazku) dnem 17. 1. 2008 podle ustanovení j. 15 ods. 1 a 2 zák. č. 121/2005 Sb.

K bodu : 20-

Výtisk č. : 2

Počet listů : 1

ROZDĚLOVNÍK 1

Dne 4.7.1989 v době od 12.00 do 15.00 hodin pořádal americký velvyslanec v Praze Julian M. NIEMCZYK s manželkou ve své rezidenci v Praze 6, Wintrova 3. slavnostní recepci k 213. výročí nezávislosti USA. Uvedené společenské akce se zúčastnilo celkově 830 osob, z toho 733 přišlo pěšky. Hosté byli do rezidence vpouštěni hlavním vchodem, kde je osobně vítal velvyslanec NIEMCZYK a kde byla rovněž prováděna kontrola pozvánek.

Průběh recepce byl v podstatě stejný jako v „inulých letech“. Mezi pozvanými byli i představitelé čs. opozice HRADÍLEK, J. HÁJEK, BATTEK, LIS, JANÁT, Tomáš DVOŘÁK, V. MALÝ a St. DEVÁTY.

Určitou změnou v průběhu recepce byla ta skutečnost, že vedle výročí nezávislosti USA využil NIEMCZYK této příležitosti rovněž jako poslední možnost k rozloučení před svým trvalým odjezdem z ČSSR.

Dne 7.7.1989 americký velvyslanec společně s manželkou opustil ČSSR. Před odletem se ve vládním salonku letiště Praha - Ruzyně rozloučil s pracovníky ZÚ USA a KZÚ v Praze - - RUSSELEM Theodorem, BONDEM Cliffordem, WHITE Stevenem, BUCKNEREM Richardem, MAX Williamem, GAWRONSKIM Marym, KELLEREM Rihelem, velvyslanci NSR, Rakouska, Peru, Švýcarska, Dánska a Sudánu.

Poznatek byl získán dne 4.7.1989 Pramenem č. 2, je hodnocen jako pravdivý a lze ho využít v informačním toku FMV.

Prováděnými opatřeními je nadále sledována činnost a zájmy diplomatického sestavu USA velvyslanectví.

1.696

K bodu : 2b

Výtisk č. :

Počet listů :

ROZDĚLOVník : s. ministr vnitra ČSSR
 s. I. náměstek MV ČSSR
 s. gen.taj.ÚV KSČ M. JAKŠEŠ

Eva KAČÍRKOVÁ, roz. NAVRÁTILOVÁ svobodného povolání – spisovatelka a překladatelka, byla vyhledána signatářem CHARTY 77 KŘESŤANEM, který ji přinesl tiskovinu CHARTY 77 "Několik vět". KŘESŤAN ji nabádal, aby prohlášení podepsala, protože celá kulturní fronta této prohlášení již podepsala. Vzhledem k tomu, že jmenované odmítla této prohlášení podepsat, bylo jí KŘESŤANEM nabídnuto za podpis uvedeného prohlášení vystoupení v rozhlasové stanici HLAS AMERIKY s tím, že za jednu minutu vystoupení jí bude vyplaceno 1.500,- DM. KŘESŤAN byl ochoten vyplatit zálohu na 15 minutové vystoupení za podmínky, že spisovatelka KAČÍRKOVÁ podepiše v jeho přítomnosti prohlášení "Několik vět". Pokud by její vystoupení v rozhlasové stanici HLAS AMERIKY vysíláno nebylo, zálohu ei může ponechat. Jedinou podmínkou vyplacení zálohy bylo podepsání prohlášení CHARTY 77, což spisovatelka Eva KAČÍRKOVÁ odmítla. KŘESŤAN jí sdělil, že ji ještě jednou vyhledá, protože se domnívá, že svůj názor pod tlakem veřejného mínění změní.

Poznatek byl získán v 1. týdnu října července Pramenem č.l., je hodnocen jako pravdivý a lze ho využít pouze k informaci ministra vnitra, I.náměstka MV a gen. tajemníka ÚV KSČ s. JAKŠEŠ, z důvodu nebezpečí dekonspirace.

Byla přijata opatření k zachycení další iniciativy Chartisty KŘESŤANA při sbírání podpisů pod uvedenou petici a opakování návštěvy u spisovatelky KAČÍRKOVÉ.

5. 006

K bodu : 2b

Výtisk č. : 2

Počet listů : 2

ROZDĚLOVNÍK 1

Jan URBAN se Sašou VONDROU poskytl interview pro radio SVOBODA, který byl odvysílán dne 6.7.1989. V rozhovoru na dotazy URBANA odpovídal VONDRA. Na dotaz URBANA co znamená současná nevidaná kampaň proti manifestu "Několik vět" VONDRA odpověděl : "Podle mého názoru je to histerické reakce moci na manifest čsl. občanů "Několik vět". Toto absolutně demokratické minimum podepisují nyní lidé ze všech vrstev společnosti. V posledním ze sedmi bodů Manifestu je požadována otevřená diskuse o 50. letech, Pražském jaru, okupaci v r.1968 a tzv. normalizaci. Právě toto představuje neurotické místo JAKESÉ, FOJTIKA a ostatních, neboť oni jsou s tím většinou osobně spojeni. Bojí se především sjednocení názorů neoficiálních skupin džidentů s názory dělníků nebo na druhé straně velmi známých kulturních činitelů, kteří dnes také podepisují tento manifest." Na URBANOV dotaz odkud se berou obvinění spojující CHARTU 77 s terorismem odpověděl VONDRA : "To je myšlení a slovník Stalinismu. Tato kampaň je nejen proti CHARTĚ, ale proti celé společnosti. A nejen kvůli tomu manifestu. Tento režim se stále bojí, kdy a kde se zemí východní Evropy otevře otázku nelegálnosti okupace z r. 1968. Naše společnost stojí nad propastí všeobecné krize a režim jak se zdá, se rozhodl hrát při jejím řešení ne maďarskou, ne polskou, ale čínskou kartou. Velmi nás potěšila podpora, kterou získal již něš manifest v Polsku. Těra mnozí z nových poslenců Sejmu a Senáru začali podepisovat petici na podporu našich demokratických požadavků. To je pro nás nesmírně důležité. Ale bylo by ještě lepší, kdyby např. v parlamentech těchto zemí aspoň někteří poslanci vystoupili v tento napjatém okamžiku a požadovali od svých vlád vyjádřit dnes, v této nové situaci oficiální hodnocení historie staré 21 let.

Poznatek byl získán dne 6.7.1989 Pramenem č. 3, je hodnocen jako pravdivý a lze ho využít v informačním toku FMV.

Nadále jsou zjišťovány další nepřátelské akce VONDRY ve spojení s IDS. Současně jsou prováděna opatření k eliminaci činnosti VONDRY v srpnu 1989.

11.08.89

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍC
Zrušen sluhem utaření (svazku) dnem 1.1.2008 podle usanovení § 157 ods. 1 a 2 zákona č. 120/2005 Sb.

Výtisk číslo : 2

Počet listů : 1

K bodu : 2b

ROZDĚLOVÁNÍ 1

V posledním období je vedení redakceho deníku Svobodné slovo terčem útoků čtenářů tohoto deníku, především členů ČS, strany socialistické, kteří vyslovují nesouhlas s informacemi, v deníku publikovanými. Čtenáři Svobodného slova požadují zveřejňování specifických "socialistických" informací, lišících se od zpráv publikovaných v ostatních denících ČSSR, především však v Rudém právu. Požadují, aby byly publikovány kritické články ve směru současné ekonomické a ekologické situace v naší republice, které by se měly vyznačovat adresnosti, včetně požadavků na nápravu všech zjištěných nešvarů. Tyto požadavky zasmívají i z tribun členských schůzí a ostatních jednání ČSS a jsou presentovány jako součást připravovaného nového politického programu ČSS. Vedení představitelů ČSS se těmito požadavky zabývali v průběhu jednání posledních PÚV ČSS a dospěli k názoru, že je nutné uvedené požadavky kaceptovat. Předseda ČSS Dr. Bohuslav KUČERA celou situaci konsultoval s příslušnými rukojemníci ÚV KSČ, kteří s tímto novým trendem v činnosti Svobodného slova údajně vyslovili souhlas.

Poznatek byl získán v měsíci červnu 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriozně přenesený a lze ho využít v informačním toku FMV.

Jsou provedena opatření ke zjištění iniciátorů požadavků na změnu koncepcie a zaměření Svobodného slova.

10.09.2005
110.296

K bodu : 2b

Výtisk č. 2

Počet listů: 2

ROZDĚLOVNÍK 1

Jan URBAN k rozhovoru s neznámým mužem, jehož matka žije v Hranicích na Moravě, o současné situaci, o činnosti čs. opozice předal tomuto muži jeden výtisk dokumentu o Ústavě s tím, aby ho nechal rozepsat a "dostal ho mezi lidí". O uvedeném dokumentu se URBAN vyjádřil, že jeho "podstatou je vlastně jakési vyhlášení války. Nemohou si myslet, že povedou stát tak, jak to činili doposud. Proto je proti nim třeba zezdola zvednout tlak, který nebude moci potlačit."

V další části rozhovoru se zabývali vydáním dokumentu k volbám. Podle názoru URBANA bylto mělo být uděláno formou breviáře. "Jde o to, aby nemohli s lidmi tak manipulovat". Proto by v dokumentu měla být zdůrazněna práva voličů před volbami, při volbách a po volbách. Muž přislibil, že do konce srpna zpracuje pro uvedený dokument k volbám dvě stránky.

Muž se pochvalně vyjádřil k "Několika větám", podařilo se jim dle jeho názoru zachytit proudu. Jeho snem je, aby to do poloviny roku podepsalo tak milion lidí. Je třeba distribuovat text "Několika vět" a postupně aktivizovat všechny složky společnosti i ženské hnutí, tříce katolíky atd. On samý se v tom bude angažovat. URBAN přiznal, že reakce vedení a čs. tisku na "Několik vět" byla zdařilá, povedlo se "JIM" lidí zastrašit, lidé budou nyní opatrnější.

Pokud jde o současné hnutí nezávislých iniciativ, nemůže se muž sbavit pocitu, že jim chybí organizace. Rovněž mu vadí, že je jim vyčítáno, že nemají žádný program a dělají pouze opozici. URBAN mu oponoval, že OBRODA program má a podle jeho názoru dobrý. Vznikla také odbocka OBRODY v Bratislavě. Celkově

je URBAN optimistou. " Režim ~~zá~~ již vyčerpal ze všech možností, musí dojít k obratu. Mohli by to udržet jen vyšší životní úrovni, ale to se jim bez zahraničních úvěrů nemůže podařit ".

Poznatek byl získán dne 11.7.1989 Pramenem č. 3, je hodnocen jako pravdivý a lze ho využít v informačním toku FMV.

Opatření jsou provedena ve směru zjištování dalších faktů navazujících na rozšiřování dokumentu " O ústavě " a přípravy dokumentu k volbám včetně akcí připravovaných opozici k 21. srpnu 1989.

11. řád

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 11. 1. 2008 podle ustanovení Sb. 124

K bodu : 2h

Výtisk č. : 2
Počet listů : 2

ROZDĚLOVÁK 1

Karel SRP, bývalý aktivní člen výboru zrušené Jaznové sekce, který se dne 4.7.1989 zúčastnil recepce na ZÚ USA v Praze Řekl, že v průběhu recepce hovořil s řadou představitelů čs. opozice / jména neuvedl /. Společně s nimi rozebrali a kladně hodnotili současný vývoj politické situace v ČSSR, zejména co se týče rostoucí aktivity neformálních, nezávislých a nekonformních seskupení. SRP měl na mysli zejména vlastní organizaci ART FORUM, kterou posuzuje jako předvoj, který bude schopen připravovat v mnohých ohledech půdu pro činnost dalších seskupení jako je DI, HRS a CHARTA 77, které se v současné době nacházejí téměř v ilegalitě.

V této souvislosti SRP hovořil o očekávaném průběhu a gradaci akcí opozice připravovaných na srpen 1989 a následující měsíce. Shromáždění, protestní petice, demonstrace, a další akce, které CHARTA 77 spolu s dalšími tzv. občanskými aktivitami připravuje, mají za úkol ve dnech kolem 7. srpna sehrát roli startérů, který vyvolá řetězovou reakci dalších akcí, jejichž kulminace se očekává 28. října na Václavském náměstí, potom v prosinci a zejména v lednu 1990, kdy bude u veřejnosti protispolečenské vystoupení koncipováno jako pietní akty k 1. výročí brutálních zásahů bezpečnostních sil na Václavském náměstí.

Celkovým cílem a zámkem všech připravovaných akcí je podle SRPA prezentace neohrozenosti tzv. nezávislých skupin a dále pak docílení maximální podpory doposud nezapojené veřejnosti.

Poznatek byl získán dne 5.-6.7.1989 Framenem č. 1, je hodnocen jako seriozní přenosený a lze ho využít v informačním toku FMV.

Opatření jsou zaměřena na kontrole s získání dalších
poznatků o přípravách uváděných akcí v souvislosti s
21. srpnem 1989

11. del. 12/2005 Sb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen, stupeň utajení (svazek) dne 1. 1. 2008 podle ustanovení § 757 odst. 3 zák.

K bodu 4

Výtisk č. : 2

Počet listů : 1

Rozdělovník 1

Redaktor TELEXPORTU ČST Praha Ota VÝBORNÝ v rozhovoru o podpisové akci pravicových sil pod názvem : "Několik vět", řekl, že podle jeho názoru se jedná v podstatě o stejný pamflet jako byly v roce 1968 "2000 slov". V sedmi požadavcích je napadána samá podstata socialismu v ČSSR a vedoucí úloha KSČ ve společnosti. Ideologické oddělení ÚV KSČ se rozhodlo k protipropagandistické akci a začalo realizovat podpisovou akci obdobného charakteru, která v ČST Praha byla dána do pohybu pod názvem "Několik našich slov". Formulace akce se setkala s negativním dopadem. Převážná většina pracovníků ČST odmítala akci podepsat. V některých redakcích šla situace tak daleko, že bylo poukazováno na skutečnost, že obsahově jsou stejné jak akce protisocialistických sil, tak akce ÚV KSČ. Obě požadují ústupky na vládě a někteří šéfredaktori např. Oldřich JANOTA /Hlavní redakce dramatického vysílání/ a JUDr. Karel HAVLÍČEK /Hlavní redakce zábavných pořadů/ zastávali názor, že s akcí ÚV KSČ souhlasí, ale zpracují si vlastní text. Pokud se týkalo vlastních podpisů byla zejména obava u členů KSČ z toho, že by mohli být bráni k zodpovědnosti v případě, že by se podepsali. Nečlenové strany se převážně k podpisu stavěli negativně. Z tohoto důvodu bylo upuštěno od původního záměru, že by akci podepsali všichni pracovníci ČST. Bylo sesbíráno málo podpisů, což bylo důvodem k tomu, že podpisová akce v ČST byla zastavena, protože ve formě jak vznikla a probíhala by měla spíše politicky negativní dopad.

Poznatek byl získán v průběhu 1 - 2 týdne měsíce července
Pramenem č. 1 je hodnocen jako seriozně přenesený a lze ho využít
v informačním toku FMV.

11. 6. 89.

K bodu 4

Výtisk č. : 2
Počet listů: 2

Rozdělovník 1

Vladimír SEIDL po svém návratu z Moskvy, kde byl na 14 dnů na setkání bývalých studentů historie, informoval dne 10.7.1989 představitele OBRODY o poznatcích, které zde získal. Podle jeho slov uskutečnil řadu setkání s lidmi zastávajícími významné funkce. Jednali se zástupci Klubu pro podporu Přestavby, který se vytvořil mezi moskevskými komunisty a údajně získal u nich podporu pro OBRODU.

Mezi jinými jednal SEIDL především s AFANASJEVEM, KARJAKINEM, zástupcem šéfredaktora Moskevských novostí FLOROVSKÝM a se séfem redaktorem měsíčníku "Věk dvacátý a mír".

Dle SEIDLA shodně AFANASJEV i KARJAKIN označili současnou vnitřní situaci v SSSR za velmi vážnou. V zemi hrozí hladomor a nacionální konflikty mohou přerůst v několik občanských válek na území SSSR.

Ke Klubu pro podporu přestavby SEIDL uvedl, že klub vydává a rozšiřuje letáky se svými požadavky. Dva letáky klubu SEIDL přivezl. Mezi požadavky klubu patří zejména neprodlené svolání sjezdu KSSS a volba nového ÚV KSSS a dále zrušení rezoluce 10. sjezdu o jednotě strany a zákazu frakční činnosti. Klub údajně usiluje o zakládání poboček po celém Sovětském svazu a o zveřejnění svých požadavků v Moskevských novostech, což se mu zatím nepodařilo a ani na jeho požadavky- nikdo ve stranickém tisku nereagoval.

SEIDL do Moskvy přivezl kompletní materiály OBRODY a předal je představitelům Klubu pro přestavbu.

Při jednání s séfem redaktorem časopisu "Věk dvacátý a mír" tento výjmenováný projevil vážný zájem o materiály OBRODY a to zejména v souvislosti s tím, že časopis údajně připravuje na srpen celé číslo věnované Československu a srpnu 1968.

Poznatek byl získán dne 10. 7. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriozně přenesený a lze ho využít v informačním toku FMV.

Vzhledem k tomu, že SEIDL má o své cestě podat podrobnou zprávu 18. 7. 1989, jsou provedena opatření k zabezpečení dalších faktů.

16. odlo.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH
Znění stupňování (svazky) dnem 17. 7. 2008 podle ustanovení § 757 odsy. 3 zak.

129